

Η Α-παιδεία μας (Ρένος Αποστολίδης)

Στον τόπο μας, οι άψυχοι δάσκαλοι άλλο δεν ήξεραν, σαν πρωτόμπαιναν στις άθλιες τάξεις, παρά να λεν, με τη βαθύτατη εκείνη αντιπνευματικότητά τους, την πλήρη ασχετοσύνη τους προς ό,τι το ουσιαστικό, το δημιουργικό, το προβληματικό αλήθεια της συνείδησης και της σκέψης: *«Τα Μαθηματικά οξύνουν τον νουν!»* (οι μωροδάσκαλοι της «Προπαίδειας» αυτά), και: *«Να*

μάθετε γράμματα, για να γίνετε άνθρωποι!» (οι στενοδάσκαλοι της «Ορθογραφίας» αυτά, και της Γραμματικής μονάχα, σαν νά 'ταν το άπαντο, και του πενιχρού εκείνου Ζούκη*)·

[* «Αναγνωστικό» της Αρχαίας Ελληνικής, που δίδασκαν σαράντα χρόνια στην Πρώτη του Γυμνασίου μας, με φτιαχτά κι ολότελα άψυχα κείμενα, αντί να διδάσκουν απλά κείμενα αρχαίων μας, Λουκιανό, Αίσωπο, Ηλιόδωρο, Διογένη Λαέρτιο. Πέρα που είχε και λάθη εκφραστικά το άχρηστο εκείνο «Αναγνωστικό». Αλλά, βλέπετε, οι μωροπαιδαγωγικές μας αντιλήψεις -ότι, τάχα, ο μαθητής «δεν δύναται να προσλάβει αμέσως το αρχαιοελληνικόν κείμενον»- ου μην αλλά και τα «μέσα» του κυρίου «εκπονητού», στο ανέκαθεν φαυλοκρατικό μας υπουργείο Απαιδείας. Γιατί καλός μεν δάσκαλος ήταν ο Ζούκης εκείνος, πλην «δάσκαλος» μόνο, ο έρμος, χωρίς ψυχούλα που λέμε. Καί τ' άνυδρα κι ανούσια εκείνα «θέματά» του, μόνο πλήξη κι αδιαφορία κι απώθηση μπορούσαν να γεννήσουν στην ψυχή των παιδιών, όχι αγάπη και θαυμασμό για τους αρχαίους μας.]

Αντίδραση πρώτη, των δόλιων των παιδιών (όλων σας δηλαδή, κι ως σήμερα): *«Δεν μ' έχει, άρα, γι' άνθρωπο, ο βρωμόγερος! Πρόκειται, λέει, να γίνω, αν αυτός κρίνη πως έμαθα, ό,τι όμως μόνο με άνθρωπο, έτσι καθαυτό, δεν έχει βέβαια σχέση: Γράμματα! (Σαν κι αυτά που ξέρει ο ίδιος, ο κατάξερος από δαύτα!)»*.

Κι αντίδραση δεύτερη (για τον κακοδάσκαλο των Μαθηματικών): *«Και τί θα πη μυτερό μυαλό; Και 'σεις δεν μας λέτε, άλλες ώρες, πως η εξυπνάδα δεν κάνει τον άνθρωπο; Γιατί, άρα, να μου το οξύνης; Κα το δικό σου δα το μυαλό (που με τυραννάς με δαύτα, χωρίς και να μου τα διδάσκης αλήθεια) και δεν το βλέπω διόλου κοφτερό και κατά τίποτα ωξυμμένο;...»*.

Γιατί κοροϊδεύω;

Αμ δεν κοροϊδεύω! Διόλου δεν κοροϊδεύω! Μαίνομαι, ακόμα· και μαζί μου, από

δεκαετίες πίσω, όποιοι ποτέ κατάλαβαν, έπιασαν, σκέφτηκαν κάτι σ' αυτόν τον τόπο, μαινόνται ακόμα με δαύτα, που υπόκεινται της σημερινής ασυμμάζευτης πια και θρασύτατης και θριαμβεύουσας και κατακυριαρχούσας τώρα σ' όλα τρομερής Απαιδείας μας!

Είμαι —κι είναι και σήμερα, παρά τις λέοντές της τάχα «Αλλαγής», παρά τις μάσκες των «νέων» τάχα όρων παιδείας— σαν, κακοί γέροι, κακοπροαίρετοι, που μες σε παγωμένο τόπο, ντυμένοι αυτοί παλτά, κάπες, σιγκούνια, γάντια, κουκούλες, σέρνουν παιδάκια σε κρουσταλλιασμένες «τάξεις-φυλακές», και καθώς αυτά τρέμουν, τουρτουρίζουν, εκείνοι τους μιλάν για τη... φωτιά!

— Ποιά φωτιά;

— Τη φωτιά, τη φωτιά!... Είναι πολύ ωραίο πράμμα η φωτιά, παιδάκια μου! Δεν ξέρετε τι ωραίο πράμμα! Ζεσταίνεσαι, κορώνεις, φλέγεσαι, άμα σταθής μπρος της κι απλώσης τα χέρια προς την πύρα της!...

— Μα τί θα πη «ζεσταίνεσαι», «κορώνεις», «φλέγεσαι», «πύρα»;

(Δεν απαντάει ο παλιόγερος, ο γεννημένος γέρος και που δεν έχει τίποτα να δώση άλλου -όχι και παιδιών σ' αυτόν τον κόσμο...).

— Βέεεβαια... Ωραίο πράμμα η φωτιά, παιδιά μου!... Και ξέρετε; Η φωτιά που σας λέω, γίνεται απ' αυτά εδώ, να, που τα λέμε ξύλα!...

(Και τους δείχνει σβηστά κούτσουρα, παγωμένα...).

— Αυτά, παιδιά μου —λίγο «στυλ» Ρίτσου, «διδασκτικού περί Ελευθερίας» να πούμε, έχει ο νεκροδάσκαλος—, λοιπόν, αυτά, τα μαζεύουμε όξω, στο δάσος...

— Μα είν' όλο σκεπασμένο χιόνι!

—Ααα, τί να γίνη;... Τα γράμματα θέλουν κόπο! Πόνο! Μαρτύριο!... Θα πάτε λοιπόν τώρα όξω, όοοοο τα παιδάκια μαζί, και θα μου φέρετε απ' αυτά εδώ τα «ξύλα» που σας λέω... Γιατί μ' αυτά μόνο ανάβει αυτό που λέμε «φωτιά»!...

Ναι, οι νεκροί!

Έτσι!

Και κατηγορίες μετά, μύδρους μετά, κατά όλων των παιδιών όλων των γενεών που ατύχησαν να πέσουν στα χέρια τους να τυραννηθούν, έτσι τάχα «διδασκόμενα» από δαύτους!

Αντί -άψυχοι, ε άψυχοι! που φλόγα καμμιά δεν λαμπάδιασε ποτέ μέσα σας, για

τίποτε κι από τίποτε! Και που ποτέ δεν είχατε το παραμικρό να μεταλαμπαδεύσετε (που σας άρεσε μόνο η λέξη, άδειοι!) σε γενιές νέες-, αντί μια φωτιά ν' ανάψετε, πραγματική μπρος τους, να δυναμώση, να λαμπαδιάσουν τα κούτσουρα, να περάση μέσα τους η φλόγα αυτόματα, και μετά να βρούνε -δεν θα το 'βρισκαν; Ηλίθιοι!- πως χρειάζονται βέβαια και ξύλα, και κόπος φυσικά για τα ξύλα απ' το παγωμένο δάσος, και τσεκούρια στα χέρια, και ζαλίκι στον ώμο, κι όλ' αυτά, που δεν θα 'ταν όμως και τόσο δα «πικρά» τότε και «τυραννικά», γιατί θα 'καιγε η φωτιά από μέσα στ' όνειρό τους, στην ψυχή τους, στον έρωτά τους για τη θέρμη εκείνη του οράματος ενός άλλου κόσμου, άξιου να τον ζη κανείς ζεστά, ψυχωμένα, φιλιωμένα μ' όλα τα ουσιαστικά της ζωής και της σκέψης και του ελευθερωτικού αναβλέμματος πάνω απ' τις ανάγκες αυτού του αλλιώς «ανήμπορου» κορμιού...

Αλλά τί σας λέω τώρα εσάς, σαν να υπάρχουντε, σαν να μην πεθάνατε χωρίς τίποτα θερμό ν' αφήσετε πίσω σας· και τώρα μαίνονται οι γενιές π' αφήσατε κατάκρυες, παγωμένες, και λένε «μόρφωση» και φυσικά, φυσικώτατα δεν ξέρουνε τι λένε, και καταργούν αυτό, καταργούν εκείνο, τα σταχτερά κόκκαλά σας θεόνεκροι καταργούν ακόμα, και δεν συνεννοούμαστε, είν' αδύνατον σχεδόν πια να συνεννοηθούμε και στα ελάχιστα, και στα πιο στοιχειώδη για τη μη-Απαιδεία μας!...

Σ' έναν τόπο όπου δεν υπάρχει σωστή αντίληψη για τη σημασία και τη λειτουργία της παιδείας, ποιά «αλλαγή» να διορθώση τί; Όταν η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων του, και η ολότητα των «ηγετών» του, από αρμαθιά δεκαετίες πίσω, «παιδεία» λέγοντας εννοούν «το τι πρέπει να μάθω, μικρός, για να γίνω, μεγάλος, ένας μηχανολόγος-ηλεκτρολόγος, ένας χημικός, ένας γιατρός ή ένας τοπογράφος-μηχανικός, για να 'μαι χρήσιμος στην κοινωνία και βέβαια, πρωτίστως, και στον εαυτούλη μου» (κι εννοεί: «Για να βγάλω λεφτά», η προστυχώτερα: «Να τη βγάλω καθαρή στη ζωή μου!»), ε, ποιά «νέο», τάχα, «πρόγραμμα εκπαίδευσης», ποιές «αλλαγές» σε ποιές «δομές», ποιά «δωρεάν» και μη «δωρεάν», ποιά συστήματα «εξετάσεων» ή μη «εξετάσεων», «επιλογών» ή κάκιστων αντεπιλογών -οπού για γιατρός δίνεις και για κτηνίατρο σε στέλνουν, για τον τόπο όπου γεννήθηκες και ζης και ξέρεις κι έχεις το σπίτι σου το πατρικό και τα εφόδια και τους απλούς τρόπους διαβίωσης και μελέτης σου, και σε στέλνουν στου Διαόλου τη μάνα, ξεκομμένο απ' τους δικούς, απ' το περιβάλλον σου, απ' όλα, κι οπού τάχα «ίσα» είναι τα «πανεπιστήμια», αλλά τούτο λιγώτερο «ίσο» από εκείνο, και τ' άλλο ακόμα λιγώτερο, και κανένα πάντως πράγματι επαρκές, για καμμιά απ' τις επιστημονικές σπουδές που τάχα «εξασφαλίζει»-,

λοιπόν, σε τέτοιον τόπο, όπου όλα είναι χαλασμένα, παρανοημένα, απ' τη βάση ως την κορφή, απ' την πιο στοιχειώδη περί παιδείας αντίληψη ως την έσχατην «ύλη» του όποιου διπλώματος ή «παλιόχαρτου», ποιά «μεταβολή», τί να σώση, τί να φέρη;

Κι όταν το ριζικό μίσος για την παιδεία, για κάθε λογής εκπαίδευση, έχει από τα πρώτα παιδικά χρόνια παραχθή σ' όλους, από κακούς δασκάλους, κακά, παγκάκιστα ψευτοσυστήματα «παιδαγωγικά», σ' ερείπια κτήρια -ή και σε καινούργια τώρα, μα κτήρια φυλακές! (πάτε να τα δήτε: Σαν αποθήκες σιδηροδρομικών σταθμών, με σκέτο μπετόν, παγερό, απάνθρωπο!)- από που να πρωταρχίση κανείς, για να πη το τί άλλο θα 'πρεπε να γίνη για να φτάναμε κάποτε άλλου;

Η τερατώδης, λόγου χάρη, καταφορά εναντίον της παιδείας, που αποτελεί ακριβώς τη γόμωση σήμερα της ανατίναξης κάθε παιδείας, κάθε δηλαδή έσχατου υπολείμματος εκπαίδευσης στον τόπο μας, έχει παραχθή πράγματι από τους κακοδάσκαλους κάθε μαθήματος, δεκαετίες και δεκαετίες πίσω. Αλλά οι δάσκαλοι κάθε λογής ήταν -και είναι- οι πιο κακοπληρωνόμενοι υπάλληλοι της Ψωροκώστυνας, πάντα, με κάθε κυβέρνηση! Και άρα; Και άρα; (Και σημερινοί μου ακόμα «τεχνοκράτες» τάχα, που «ξέρετε», και τι δεν «ξέρετε» να «ρυθμίσετε» εσείς, ν' «αλλάξετε» εσείς, να «σώσετε» εσείς!). Και άρα;... Και άρα ποιά επιλογή του «καλύτερου», που ώφειλε, του «ικανώτερου» και «καταλληλότερου» ανθρώπινου στοιχείου των κοινωνιών μας, για να γίνεται αυτό ο δάσκαλος, αυτό στα χέρια του να 'χη τη μόρφωση των παιδιών μας; Πώς θα σου 'ρθη το καλύτερο, όταν του προσφέρει το χειρότερο;... Αλλά κι εσείς οι κακοδάσκαλοι: Ποιοί από σας χρησιμοποίησατε -πότε, πώς, πού σας είδαμε;- το όποιο «επίδομα βιβλιοθήκης» σας, για να διαβάσετε κι ένα βιβλίο ανώτερου επιπέδου, τα βράδια, τις νύχτες σας;... Αμ σας είδαμε! Δυστυχώς σας είδαμε! (Και, δυστυχέστατα, σας είδανε και όλοι πια και γι' αυτό δεν μαζεύονται, και γι' αυτό, στην αυτοκτονική-μηδενιστική καταφορά τους τώρα όλοι, από κορφή μέχρι βάση κι από βάση ως όλες τις «κορφές» όποιας «ηγεσίας» σ' αυτόν τον τόπο, κατά της παιδείας και της εκπαίδευσης ab ovo!).

Και βέβαια τρίβουνε τα χέρια τους οι άλλοι... Γιατί να μην τα τρίβουνε; Η δουλειά τους γίνεται! Η δικιά τους δουλειά, από σας τους ίδιους!

Γίνεται, τόσο με το χαμηλόμισθο των κάθε λογής δασκάλων και την οργή με την οποία τους φορτίζει τούτο σταθερά -κι έχουν άδικο τάχα;- , όσο και με τη ριζική

απόσπαση των παιδιών σας από τα σπίτια τους και την εκτίναξή τους στα πέρατα της χώρας, σε ξένες άθλιες επαρχίες («για να σπουδάσουν», λέει, «εκεί»! Ναι! Στις χαμαιτυπικές «ντισκοτέκς» των τοξικών, ή στο «Κόμμα», που τους περιμένουν μ' ανοιχτά τα στόματα!), αλλά κι άλλο τόσο με την ίδια σας την καταφορά, «συντηρητικοί» μου εσείς (μη μας βασκαθήτε!), κατά της ίδιας σας της πανάθλιας πίσω Απαιδείας!...

Όλ' αυτά συνεργήσανε -και συνεργούν με νέες μορφές κι υπό «νέους», τάχα, όρους- για να 'χουμε φτάσει εδώ: Σ' αυτό που τόσοι και τόσοι Φαρισαίοι συνένοχοι καταλογίζουν μόνο της Ψευτοαλλαγής μας τώρα!

Αλλά τούτο το έσχατο της Απαιδείας μας κατάντημα επί της Ψευτοαλλαγής μας αυτής ποιοί το προετοιμάσατε; Και ποιών «φορέων» της Ψευτοαλλαγής ν' απαιτήσουμε ποιάν άλλην αντίληψη ριζική για παιδεία, όταν εσείς οι ίδιοι οι τάχα «αντίπαλοί της», οι προοδοποιοί της, ίδια και χειρότερα κακουργήσατε και καραδοκείτε να επικακουρήσετε;

Δεν είναι, λοιπόν, «πολιτικό» το θέμα (σαν το «σύννεφο» του αστειευόμενου Τριτσιμίτση μας). Μακάρι να 'ταν -αλλά δεν είναι. Η Απαιδεία μας σταθερά δυναμώνει, ανεξαρτήτως κυβερνήσεων που διαδέχονται η μια την άλλη, κακουργώντας όλες επιπρόσθετα, κι από πάνω, στην εκπαίδευση πρώτιστα. Η Απαιδεία μας είναι στη ρίζα μας Απαιδεία -κι αρχίζει από μας, τη «βάση», όχι απ' τις «ηγεσίες» μας, όπως προτιμάτε να βαυκαλίζεστε και να παλεύετε να ξεφορτωθήτε τις ευθύνες σας, ο παντ' «ανεύθυνος», όπως θέλετε να 'στε, κι αυτοσυχωρούμενος αιώνια «λαός». Οι άθλιες «ηγεσίες» μας, όλες, ανεξάίρετα, δεν είναι παρά καθρέφτες μας -κι από μας παράγονται, μην κοροϊδεύεστε! Γι' αυτό και μόνο από μας ανατινάζονται, όταν εμείς αλλάξουμε!... (Αλλά εμείς βέβαια, οι ίδιοι πρώτοι Φαρισαίοι, οι ίδιοι χαλασμένα «βάση» αυτού του τόπου, θέλουμε λέει «να μας αλλάζουνε», αλλ' όχι ν' αλλάζουμε, δηλαδή θέλουμε ακριβώς εξάρτηση, όχι ανεξαρτησία, γι' αυτό δα και τη θέλουμε αυτήν την Απαιδεία μας την άθλια, κατά της οποίας τάχα κραυγάζουμε -«ψωμί, παιδεία, έλευθερία!»- αλλά τίποτα, το παραμικρό οι ίδιοι σ' εμάς τους ίδιους μέσα μας δεν κάνουμε ποτέ κατ' αυτής μας!... Αυτή 'ν' η αλήθεια -και γι' αυτό δεν σας αρέσει, Φαρισαίοι, ούτε γραφή να τη βλέπετε μπρος σας, και μαίνεσθε όταν τη διαβάσετε!...).

Ας περάσουμε στα «θετικά». Τ' αρνητικά είναι φρικαλέα, τόσο που και σκέτη φωτιά, δίχως διάκριση, να 'μπαινε, καλό και μόνο αυτή θα 'κανε πια μέσα δω.

Η παιδεία, όχι, «σκοπό» δεν έχει «να σε κάνη εργολάβο, δικηγόρο, μηχανολόγο ή οδοντίατρο» ή ο,τιδήποτε. (Αφού καταντήσαμε τέτοια στοιχειωδέστατα να ξαναλέμε σ' αυτόν τον τόσο ξεπεσμένο τόπο). Ούτε κανενός είδους «γνώσεις» να σου δώση, ούτε «τον νουν» -ποιόν «νουν»; Το 'χεις τέτοιο «πράγμα» ξεχωριστό και ξεκομμένο; Τ' είναι; Πένσα; Κατσαβίδι, ανόητε;- «να σου οξύνη», ούτε «καπέλλα» ιδεολογικά να σου φορέση και «γραμμές» υποδουλωτικές σου «να σου περάση», για να τραβάς μετά σαν τραινάκι στις ράγες, φρόνιμο κι υπάκουο στο μέγα πάνσοφο και παγκυρίαρχο Κόμμα (όποιο κόμμα, όποιου ολοκληρωτισμού ή ψευτοδημοκρατίας, «δεξιού» ή «αριστερού» ή «κεντρώου», τάχα, «προσανατολισμού»).

Η παιδεία είναι -αν είναι παιδεία όντως (κι αυτό είναι μόνο η λεγόμενη «Κλασσική Παιδεία», της οποίας κυριώτατος κορμός, αναπόσπαστος: Η Αρχαιοελληνική!)- για να γίνης εσύ Εσύ! Για να γίνης με τα ίδια σου τα εσωτερικά «μέσα», και να στέκης στα ίδια σου τα πόδια μόνο, πάντα, χωρίς «πατερίτσες» από 'ξω! Για να βρίσκης ό,τι θα 'ναι «γνώση σου» -πρόσεχε το «σου»!- μόνος σου, εσύ τη γνώση σου, όχι άλλος να στη δίνη την πλάνη και την αποπλάνησή σου, και μόνο τότε θα 'σαι κι ελεύθερος πράγματι, όσο γίνεται, σε όσο μεγαλύτερο βαθμό γίνεται ελεύθερος, δηλαδή Εσύ ο καθένας· όχι μάζα, όχι πιστός, όχι οπαδός, όχι κομματικός πίθηκος ή καταναλωτικό πλαγκτόν!

Παιδεία είναι, όπως το νοούσαν οι αρχαίοι Έλληνες -κι εννοώ τους ποιοτικώτερους και τους ελευθερωτικούς (γιατί υπήρξαν, ασφαλώς, κι όλων των δουλειών οι πρωτομάστορες επίσης)- το να παραχθή μέσα σου η αυτοδυνατότητα του αυτοπροσδιορισμού σου σε όλα: Του προσωπικού σου αυτοπροσδιορισμού. Το πλήθος ναι, ο λαός, να μην κακοζή, να μην μαστίζεται, να μην κυνηγιέται, να έχη όλες τις «ευκαιρίες» -αλλά ποιές «ευκαιρίες»; Όχι για να μένη «μάζα», πλήθος απρόσωπο. Αλλά διαρκώς να προσωποποιήται· διαρκώς απ' τις ολοζώντανες, τις σπαργώσες «δεξαμενές» του, «κύτταρά του» να γίνωνται πρόσωπα· «στοιχεία του» να καθίστανται κόσμοι πλήρεις καθεαυτοί, αυτοδύναμοι, δηλαδή πρόσωπα για να το ξαναπούμε -γιατί αυτό είναι όλο κι όλο το προτσές (να τ' ακούτε και με τον όρο σας και οι άλλοι) του εξανθρωπισμού: Να γίνουν εν τέλει (αυτό δεν είν' το «ιδανικό» σας όλων;) οι λαοί όλοι πρόσωπα, κανείς να μη μένη «μάζα» απρόσωπη, «κύτταρο» εξαρτημένο, «στοιχείο» που χωρίς το «όλο» που «το περιέχει» δεν υπάρχει, δεν μπορεί μονάχο να σταθή, δεν σημαίνει τίποτε κι αν ψευτοσταθή για λίγο...

Ή δεν συνεννοούμαστε, ούτε σ' αυτό, το τόσο στοιχειώδες;

Μήπως δεν είν' αυτό των «ιδανικών» όλων ο «κοινός παρανομαστής»;... Αλλά για να μην είν' αυτό, τότε είναι λοιπόν ο Μαζισμός τα «ιδανικά» σας!... Είναι;... Ο Μέγας Μάζα είναι που παράγει τα «ιδανικά» σας;... Ή είν' αυτό: Το Πρόσωπο που κυνηγάτε;... Αποφασίστε λοιπόν κάποτε! Αλλά μ' επίγνωση αποφασίστε! Όχι κοροϊδευόμενοι κι αλληλοπροπαγανδιζόμενοι με τ' «αντίθετα», τάχα, όσων όλοι «επιδιώκετε» -πλην και δεν επιδιώκετε πράγματι!...

Οπωσδήποτε, της ποιοτικής κι ελευθερωτικής αρχαιοελληνικής παιδείας το ειδοποιό στοιχείο αυτό είναι. Και γι' αυτό είν' η πιο αντιμαζική, αντικαταναλωτική, αντιπιστή και αντιιδανιστική (αν έλεγε κάποιος πως τα ιδανικά ίσα-ίσα κάνουν οπαδούς και φανατικούς) παιδεία όπου έφτασε η απελευθερούμενη αυτοσυνειδησία, στον πιο απελεύθερο, θα τον έλεγα, και διαρκώς αυτελευθερούμενο (με τις καλύτερες ποιότητες και γενναία πνευματικές εκφάνσεις του, τις ρωμαλεώτερες) πολιτισμό και καλλιέργεια.

Τούτο και κατάργησαν εδώ!

Όχι αυτοί καν, οι σημερινοί έσχατοι των εσχάτων, αλλ' οι προοδοποιοί τους, τάχα «αντίπαλοί τους»!

Και δεν κατάργησαν το «υπάρχον» (γιατί δεν υπήρχε· παρίστανε πως τάχα «υπήρχε»). Κατάργησαν και τις τελευταίες απομένουσες μισοπροϋποθέσεις για να κατάφερνε ποτέ ίσως να υπάρξει: Την ίδια τη στοιχειώδη (και τη στοιχειώδη ακόμα) γνώση της γλώσσας των κειμένων του!

Είναι ακριβώς σαν τον φόνο: Δεν σ' αντιμετωπίζω, στον λόγο -γιατί και δεν μπορώ να σ' αντιμετωπίσω, δεν έχω λόγο καν εγώ. Μα γι' αυτό και σε φονεύω: Για να μην έχης δυνατότητα κανενός λόγου πια!

Εδώ σκοτώθηκε ο Λόγος.

Από το Άλογο ακριβώς.

Κι αυτό βαφτίστηκε «Αλλαγή» -και το πανηγυρίζουνε κιόλας σήμερα, στην «πληρότητά» του, στην «ολοκλήρωσή» του, λέει!

Ζήτω!... Ζήτω ο θάνατος!... Οι μελλοθάνατοι νεκροί τον χαιρετούν!... Στον νεκρό τόπο της πιο ελεύθερης κάποτε ζωής και σκέψης!...

Δεν θεωρώ διόλου «επαρκές» το κείμενό μου για τέτοιο θέμα. Αλλά και δεν μπορώ να κάνω αλλιώς, προς ανθρώπους που μες απ' τη συνείδησή μου θεωρητικά μου

απαιτούν τον τάχιστον των λόγων για φωτιά π' αποκαίει τα σαρωμένα δω απ' τις θύελλες πολέμου και μεταπολέμου αχεροκάλυβά μας... Μοιραία, είν' ανάστατο το γραφτό μου, ο λόγος, η σκέψη μου κι η κριτική μου. Όπως γλώσσες φωτιάς που ορμάνε απ' όπου θέλουν όπου θέλουν -κατακαίν ό,τι τύχει, ό,τι πρωτοβρούν μπροστά τους, κι όπου και το συγύρι ακόμα της φωτιάς (για να την περιμαζέψης, να περισώσης ό,τι προλαβαίνεται) της δίνει να παραναλώνη κι άκαφτα με αποκαΐδια!... Τι «διάκριση», ποιά «διάκριση» μέσα δω να γίνη;... «Υβριν χρησβεννύναι μάλλον ή πυρκαϊήν»! Και σκέψου δα, μεγάλε Σκοτεινέ μας Ηράκλειτε, που βρεθήκαμε στον καιρό μας! Πόσο πιο ύβρις από τους καιρούς και τους τόπους σας! Τι πυρκαϊές όχι να σβήνουμε —όταν τέτοιες ύβρεις καίνε-, παρά να βάζουμε κι άλλες πρέπει, μήπως και τελειώσουμε κάποτε τον Μέγα Ενιαιυτό του Κακού που πρωτοενέπρησες με τις φλόγες της μεγάλης σου Φωτιάς του Λόγου εκεί στην Έφεσο!... Αλλά και σένα ποιός να σε διδάξη στα ψευτοσκολειά μας; Ποιός; Αυτοί; Ή «αυτοί»; Και σε ποιά γλώσσα πια, Ηράκλειτέ μου; Σε ποιά τάχα «μετάφρασή σου»; Ποιός απ' αυτούς, βασιλιά μου που πέταξες την κληρονομική σου βασιλεία και τον σκίπωνα (σκήπτρο) στην Εφέσου τα σκουπίδια, ποιός απ' τους δούλους και δυνάστες αυτούς ν' αφήση να διδαχτή στα παιδιά μας ο λόγος σου, που κλονίζει στη ρίζα όλα τα δόγματα και τ' «απόλυτά» τους, τινάζει στον αέρα η πυρκαϊά σου που 'βαλες στη φύτρα κάθε λέξης μ' ένα ναι-όχι να την περιπαίζη -και να την ξυπνάη διαρκώς τη «γνώση» μας, άγρυπνη να την κρατάη κι αέναα αυτοαμφισβητούμενη!-, ποιός απ' αυτούς όλους, τους «επαναπαυτές» κι «επαναπαυόμενους» στο τίποτα των δογμάτων τους και των ψευταληθειών τους, ν' αφήση ν' ακουστή ο λόγος σου, ο ανατινακτικός τους;...